

Wprowadzenie

Prezentujemy Czytelnikowi trzecie wydanie wspólnego podręcznika do prawa karnego materialnego. Założenia tego opracowania nie uległy zmianie – staraliśmy się omówić zagadnienia ogólne związane z istotą i funkcjonalnością prawa karnego, narzędzia warsztatowe związane z identyfikacją normy prawnokarnej i sposobami jej wykładni i stosowania, zagadnienia dogmatyczne związane z identyfikacją typu czynu zabronionego przez rozpoznanie zespołu znamion i form ich popełnienia, a także dotyczące przesłanek przestępności zachowania sprawcy. W tym zakresie, na ile to było wskazane, podawaliśmy przykłady i ćwiczenia warsztatowe związane ze stosowaniem części szczególnej prawa karnego. Ostatnią część podręcznika poświęciliśmy reakcji na popełnione przestępstwo i stan niebezpieczeństwa sprawcy.

Proponowaną metodę stosowania prawa karnego pozostawiamy tę samą. Uważamy za przydatne rozróżnienie normy sankcjonowanej, dotyczącej wykładni dóbr chronionych, rozumowania przez argumentację prokonstytucyjną i europejską, kolizji wartości chronionych przez system prawny, od normy sankcjonującej – wprowadzającej karalność konkretnego zachowania. Ta ostatnia powinna być w naszej ocenie poddana innym narzędziom wykładniczym, z naciskiem na ścisłość i rygoryzm rekonstrukcji tej normy.

Prawo karne podlega w ostatnich latach istotnym zmianom. W 2015 roku weszły w życie rozwiązania, które miały zwiększyć stosowanie realnie odczuwalnych, ale nieizolacyjnych kar, uprościć orzekanie kary łącznej czy przebudować system środków zabezpieczających. Część z tych rozwiązań uległa ponownej korekcie przez nowelizacje podejmowane przez ustawodawcę wyrażającego w większym stopniu ideę represyjności prawa karnego. Jak dotąd jednak, wiele z rozwiązań przebudowujących system kar i środków karnych oraz dobierania reakcji prawnokarnej, wprowadzonych w 2015 roku, pozostało nienaruszonych. Pierwsze lata ich stosowania pokazują skuteczność w redukcji nadmiaru stosowania kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, które to zjawisko stanowiło źródło znaczącej nieefektywności polskiego wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych.

Jak każde cykliczne wydawnictwo, podręcznik za każdym razem poprawiamy w nadziei, że będzie bardziej przydatny i kompetentny. Za dalsze podpowiedzi będziemy wdzięczni.

Michał Królikowski
Robert Zawłocki